

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING OG KRENKENDE ATFERD

BARNEHAGENE

I

LILLEHAMMER KOMMUNE

1. DEFINISJON, MÅL, SUKSESSKRITERIER OG VURDERING.

Krenkende atferd defineres ulikt, men noen av trekkene i ulike definisjoner er:

- Krenkende atferd omfatter gjentatte negative og ondsinnete handlinger knyttet til mobbing, diskriminering, vold og rasisme.
- Ubehagelig og sårende atferd er også en krenkende handling.
- Handlingene kan komme fra både enkeltpersoner og/eller en gruppe.
- Handlingene er systematiske og gjentas over en viss tid.
- Den som utsettes for krenkende atferd og handlinger opplever seg underlegen og har vanskelig for å forsvare seg.

Kilde: Hentet fra «Barns trivsel – voksnes ansvar» (Udir, 2012)

Mål:

- Alle barn skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø.
- Alle ansatte og foreldre/foresatte til barna i barnehagene i Lillehammer kommune skal ha nulltoleranse mot mobbing og krenkende atferd.
- Alle ansatte i kommunale og private barnehager skal jobbe systematisk for å forebygge krenkende atferd gjennom å utvikle barnas sosiale kompetanse.
- Alle barn skal oppleve å få støtte og hjelp så tidlig som mulig.

Suksesskriterier:

- Barna opplever trivsel og trygghet i barnehagen.
- Barna opplever vennskap og tilhørighet i barnehagen.
- Barna får delta i lek og opplever å bli inkludert.
- Barna opplever å bli sett og anerkjent av de voksne i barnehagen.

- Foreldre/foresatte får informasjon om barnets utvikling av sosial kompetanse.
- Foreldre/foresatte samarbeider med barnehagen om utvikling av barnets sosiale kompetanse.

- Barnehagen jobber systematisk for å fremme sosial kompetanse og forebygge mobbing og krenkende atferd.
- Personalet i barnehagen legger til rette for at barna skal få oppleve glede, vennskap og får nyttige erfaringer i samspill med andre barn.
- Personalet i barnehagen er aktivt deltagende og griper inn når det er nødvendig.

- Foreldre/foresatte og personalet i barnehagen har en felles forståelse av hvordan sosial kompetanse kan forebygge mobbing og krenkende atferd, og ruste barna til å danne positive sosiale relasjoner.

Resultatoppnåelse kan vurderes gjennom bl.a.:

- Brukerundersøkelser (foreldre/foresatte).
- Trivselsundersøkelser (barna).
- Ståstedsanalysen (Personalet i barnehagen).
- Andre verktøy.

2. FOREBYGGENDE ARBEID I BARNEHAGENE.

For å nå målene skal de voksne i barnehagen:

- Jobbe systematisk for å skape et godt og trygt miljø
- Ta felles ansvar for å fremme respekt og toleranse mellom barna i barnehagen
- Bygge gode relasjoner mellom voksne og barn og barna i mellom
- Vise respekt for og anerkjenne hvert enkelt barn
- Fremheve positiv språkbruk og positiv atferd
- Aktivt styrke barns selvbilde og sørge for at barna opplever tilhørighet i et positivt fellesskap
- Ha voksenrollen i fokus, og være bevisste voksne som møter barnet på en god måte
- Være aktivt deltakende, mentalt til stede og oppmerksomme på barns trivsel og samhandling
- Systematisk observere enkeltbarn og barnegrupper
- Være seg bevisst egne holdninger og verdier
- Utarbeide tydelige felles verdier og holdninger
- Involvere foreldrene i det forebyggende arbeidet

For å nå målene skal foreldrene:

- Samarbeide med personalet i barnehagen om det forebyggende arbeidet
- Være bevisst at de er barnas viktigste rollemodeller
- Være bevisst hvordan man som foreldre snakker om andre barn, om personalet i barnehagen og om barnehagen generelt

3. HVORDAN KRENKENDE ATFERD KAN AVDEKKES.

De voksne i barnehagene skal jobbe sammen for å oppdage krenkende atferd, og kan gjøre dette ved å benytte flere av følgende tilnæringer:

- Tilstedeværende og deltakende voksne.
- Barnesamtaler.
- Foreldresamtaler.
- Åpenhet om enkeltbarn.
- Systematisk observasjon av barna.
- Vurdere de voksnes atferd og holdninger (se vedlegg 3).
- Utarbeide tydelige felles verdier og holdninger som praktiseres.
- Fokus på gruppeledelse og sosial kompetanse.
- Å kartlegge miljøet når det er behov (se vedlegg 4).
- Ha oversikt over situasjonen.
- Diskutere og reflektere.

Selv om barnet har profesjonelle voksne rundt seg i barnehagen, er det fortsatt foreldrene som kjenner barnet best og er ekspert på eget barn. Alle foreldre har derfor det grunnleggende ansvar for barna sine, og må melde i fra til barnehagen dersom de har mistanker om at krenkende atferd forekommer i barnehagen. Dette gjelder ikke bare deres eget barn men også andres barn. Foreldre er barnas viktigste rollemodeller, og de må være bevisste på hvordan de selv opptrer.

4. TILTAK VED KRENKENDE ATFERD.

Det skal reageres straks når krenkende atferd avdekkes. Tiltaksplanen iverksettes øyeblikkelig (vedlegg 1).

- Samtale med involverte barn.
- Samle inn all nødvendig informasjon
- Ped.leder og styrer har ansvaret for oppfølging.
- Øvrige ansatte informeres for om nødvendig å observere barna, og sammen utarbeide felles strategi relatert til atferden.
- Foreldrene til de barna som er involvert informeres.
- Møte med foreldre – hver for seg eller sammen – avhengig av saken.
- Bli enige med foreldre om tiltak som skal gjøres for å stoppe atferden.
- Vurdere å informere hele barnegruppa.
- Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt barnet som utsettes for atferden.
- Vurdere å ta opp saken i Tidlig Innsats Team (PPT).
- Evaluering etter 1-2 uker.
- Evt. videre tiltak.
- Videre jevnlig evalueringer ved behov til saken er løst.
- Skrive referat fra alle møter (se vedlegg 2).

VEDLEGG 1: FORPLIKTENDE TILTAKSPLAN FOR:

(barnehagens navn)

TILTAK	ANSVAR	GJENNOMFØRT (Sign./dato)
1) Den som har observert eller observerer krenkende atferd informerer ped.leder/ straks. Tas opp på nærmeste avdelingsmøte/ledermøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd - den voksnes tolkning av situasjonen. Bli enige om tiltak videre.	Den som observerer og oppdager krenkende atferd Alle	
2) Samtale med barna som er involvert, evt. alle dersom det synes hensiktsmessig. Barna kommer med forslag til tiltak. Sammenfatte barnas forslag med de tiltakene personalet har kommet frem til.	Ped.leder – den/de ansatte som står barnet/barna nærmest	
3) Foreldre til den/de som blir utsatt for handlingene og den som utfører krenkende handlinger blir informert og tatt med på råd (situasjonsavhengig).	Ped.leder/styrer	
4) Informasjon til personalet (ved behov).	Styrer	
5) Evaluering av tiltakene som er iverksatt etter samtaler og observasjon av barna. Samme dag, dagen etter og tett oppfølging første uke. Deretter oppfølging ved behov.	Ped.leder og den/de som står barna/barnet nærmest	
6) Evaluering på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Drøfte eventuelle nye eller endrede tiltak.	Ped.leder/styrer øvrig personale	
7) Ny(e) samtale(r) med foreldre/barn ved behov.	Ped.leder/styrer	
8) Jevnlige evalueringer – til saken er løst. Minst 1 gang/mnd. – oftere ved behov.	Ped.leder/styrer øvrig personale Foreldre/barn	

Kilde: Ingrid Lunn (2014): *De er jo bare barn – om barnehagebarn og mobbing*

VEDLEGG 2: MAL FOR MØTE OM KRENKENDE ATFERD I BARNEHAGEN

(Skal ligge i barnets mappe med kopi til foresatte)

Møtedato: _____

Deltakere på møtet: _____

Hva saken gjelder:	Tiltak videre:	Ansvar:

Neste oppfølgingsmøte, dato: _____

Lillehammer, dato: _____

_____
Underskrift ansatte

_____
Underskrift ped.leder/styrer

_____
Underskrift foresatt

_____
Underskrift foresatt

VEDLEGG 3: SJEKKLISTE 1 – BARNEHAGENS OPPVEKSTMILJØ

Voksnes forhold til barna

Spørsmål	JA - alltid	JA- oftest	NEI - sjelden	NEI - aldri
Er voksne i vår barnehage anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?				
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet? (innad-utadvendt)				
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Kan en se at det har blitt et mønster i at vi voksne har lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter enn andre i gruppa?				
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar mer kontakt med – og finner på flere aktiviteter med enn andre barn?				
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar lite kontakt med – og sjelden tar initiativ til aktiviteter med?				
Klarer vi å involvere alle barna i fellesskapet, f.eks. i praten rundt bordet ved måltider?				
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppa enn andre, når det gjelder å følge dem opp/hjelpe dem?				
Blir noen barn raskere avbrutt/avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss?				
Er alle voksne bevisste på at barn ikke alltid klarer å skille spøk/ironi? Ironi skal ikke brukes!				

Kilde: Ingrid Lunn (2014): *De er jo bare barn – om barnehagebarn og mobbing*

VEDLEGG 4: SJEKKLISTE 2 - BARNEHAGENS OPPVEKSTMILJØ

Miljøet i barnehagen

Spørsmål	JA - alltid	JA - oftest	NEI - sjelden	NEI - aldri
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er samspillet barna i mellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				

Kilde: Ingrid Lunn (2014): *De er jo bare barn – om barnehagebarn og mobbing*

Sjekkliste 1 og 2 om barnehagens oppvekstmiljø skal jevnlig være et diskusjonsgrunnlag i personalgruppen på avdelingsmøter, personalmøter m.m.

Er vår barnehage der vi vil den skal være ifht oppvekstmiljø?

